

Inhoud

Dekking Aansprakelijkheid voor Agrarische Bedrijven

Algemeen

- Artikel 1 Aanvullende begripsomschrijvingen
- Artikel 2 De verzekeringsovereenkomst
- Artikel 3 Dekkingsgebied
- Artikel 4 Einde van de verzekering

Dekking

- Artikel 5 Omvang van de dekking
- Artikel 6 Bereddingskosten
- Artikel 7 Aanvullende uitsluitingen
- Artikel 8 Eigen risico

Schade

- Artikel 9 Verplichtingen bij schade

Premie

- Artikel 10 Premiebetaling en –vaststelling

Overige bepalingen

- Artikel 11 Wijziging van het risico

Dekking Aansprakelijkheid voor Particulieren

Algemeen

- Artikel 12 Aanvullende begripsomschrijvingen
- Artikel 13 Dekkingsgebied
- Artikel 14 Einde van de dekking

Dekking

- Artikel 15 Hoedanigheid
- Artikel 16 Omvang van de dekking
- Artikel 17 Aanvullende uitsluitingen

Premie

- Artikel 18 Premievaststelling
- Artikel 19 Terugbetaling van premie
- Artikel 20 Sterdekking

Dekking Opzetsdelicten voor Particulieren

Behoort bij de dekking Aansprakelijkheid voor Particulieren

Dekking

- Artikel 21 Dekkingsgebied
- Artikel 22 Omvang van de dekking
- Artikel 23 Aanvullende uitsluitingen

Schade

- Artikel 24 Aanvullende verplichtingen in geval van schade
- Artikel 25 Vaststelling van de schade
- Artikel 26 Vergoeding van de schade

Dekking Verhaalsbijstand voor Particulieren

Behoort bij de dekking Aansprakelijkheid voor Particulieren

Algemeen

- Artikel 27 Aanvullende begripsomschrijvingen
- Artikel 28 Dekkingsgebied

Dekking

- Artikel 29 Omvang van de dekking
- Artikel 30 Verlening van de verhaalsbijstand en de beperkingen
- Artikel 31 Kosten van de verhaalsbijstand
- Artikel 32 Uitsluitingen
- Artikel 33 Eigen risico en franchise
- Artikel 34 Wachtijd
- Artikel 35 Aanvullende verplichtingen
- Artikel 36 De bevoegde rechter en het toepasselijke recht

Geschillen

- Artikel 37 Belangenconflicten
- Artikel 38 Geschillenregeling
- Artikel 39 Positie van de tussenpersoon
- Artikel 40 Privacy

Dekking Aansprakelijkheid voor Agrarische Bedrijven

Artikel 1

Aanvullende begripsomschrijvingen

In deze Bijzondere Voorwaarden verstaan wij onder:

1. Aanspraak

Een vordering die is ingesteld tegen verzekerde(n) tot vergoeding van schade als gevolg van een handelen of nalaten.

Als één aanspraak beschouwen wij aanspraken, al dan niet tegen meer verzekerden ingesteld, die verband houden met of voortvloeien uit:

- hetzelfde handelen of nalaten of
- een voortdurend handelen of nalaten of
- een opeenvolgend handelen of nalaten met dezelfde oorzaak.

Deze meerdere aanspraken beschouwen wij als aangemeld op het moment van de melding van de eerste aanspraak.

2. Geldigheidsduur

De periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de beëindigingsdatum van de verzekering.

3. Handelen of nalaten

Een handelen of nalaten van (een) verzekerde(n) waaruit een aanspraak voortvloeit.

Met een handelen of nalaten stellen wij gelijk een schadevooral - door zaken en/of een handelen of nalaten van een andere (rechts)persoon dan een verzekerde - dat volgens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening van verzekerde(n) komt.

4. Milieuaantasting

De uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van een vloeibare, vaste of gasvormige stof, voor zover die een prikkelende, besmettende, bederf veroorzakende of een verontreinigende werking heeft in of op de bodem, het oppervlaktewater of een al dan niet ondergrondse(e) water(gang).

5. Motorrijtuig

Een motorrijtuig, zoals omschreven in artikel 1 van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen.

6. Omstandigheid

Feit(en) waaruit een reële dreiging tot een aanspraak kan worden afgeleid. Daaronder verstaan wij feiten waarover de verzekerde concreet kan meedelen:

- van wie de aanspraak kan worden verwacht en
- van welk handelen of nalaten de aanspraak een gevolg kan zijn en/of
- welke maatregelen de verzekerde heeft genomen om de aanspraak te voorkomen of te beperken.

7. Schade

In afwijking van en in aanvulling op de bepalingen in de Algemene Voorwaarden, verstaan wij onder schade:

a. Schade aan personen

Letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet met de dood tot gevolg, inclusief de schade die daaruit voortvloeit.

b. Schade aan zaken

Beschadiging, vernietiging, verloren gaan, verontreiniging of vuil worden van roerende en/of onroerende zaken van anderen dan u, inclusief de schade die daaruit voortvloeit.

Onder schade aan zaken verstaan wij niet beschadiging, vernietiging, verloren gaan, verontreiniging of vuil worden van informatiedragers en de daarop aanwezige informatie (software).

Onder schade verstaan wij niet de kosten die (potentiële) benadeelden hebben gemaakt voor maatregelen ter voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 Burgerlijk Wetboek en vergelijkbare wettelijke bepalingen, inclusief de schade die daaruit voortvloeit.

8. Verzekeringsjaar

Een periode van 12 maanden vanaf de premievervaldag en elke periode van gelijke duur die daarop aansluit. Als de periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de premievervaldag of vanaf de premievervaldag tot de beëindigingsdatum korter is dan 12 maanden, beschouwen wij zo'n periode ook als een verzekeringsjaar. Bij een geldigheidsduur die korter is dan 12 maanden is het verzekeringsjaar gelijk aan de geldigheidsduur.

9. **Verzekerde(n)**
- U in uw hoedanigheid die op het polisblad staat vermeld en de volgende (rechts)personen voor zover die voor u werkzaamheden verrichten binnen de op het polisblad omschreven hoedanigheid;
  - personeelsverenigingen en pensioenfondsen, opgericht in verband met de verhouding tussen de verzekerde genoemd in sub 1 en hun onder-geschikten, als ook de bestuurders daarvan;
  - de vennoten, leden van de maatschap, commissarissen en bestuurders van de verzekerde genoemd in sub 1;
  - de adviseurs die na een dienstverband met u als zodanig aan uw bedrijf verbonden blijven;
  - de ondergeschikten van de verzekerden genoemd in sub 1;
  - de huisgenoten en de familieleden van de verzekerden genoemd in sub 1.

Artikel 2

De verzekeringsovereenkomst

Daar waar in de Algemene Voorwaarden bij de Verzekeringsovereenkomst (onder het kopje Aansprakelijkheidsverzekering) het begrip 'gebeurtenis' staat vermeld, moet u dit lezen als 'een handelen of nalaten'.

Artikel 3

Dekkingsgebied

Wij bieden dekking voor:

- aanspraken waarop van toepassing is het recht van een staat die gelegen is binnen de Europese Economische Ruimte (Europese Unie, Noorwegen, Zwitserland, Liechtenstein en IJsland), en als die aanspraken aan de rechter worden voorgelegd, dan moet het een rechter zijn van een staat die gelegen is binnen het dekkingsgebied.

Ongeacht het op het polisblad vermelde dekkingsgebied bieden wij alleen dekking voor:

- aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten van vestigingen of filialen die in Nederland zijn gelegen;
- aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten van een verzekerde tijdens reizen die hij maakt in de verzekerde hoedanigheid. In dat geval geldt de gehele wereld als dekkingsgebied. Voor aanspraken, die voortvloeien uit het tijdens deze reizen daadwerkelijk verrichten van activiteiten in de verzekerde hoedanigheid blijft het op het polisblad vermelde dekkingsgebied van toepassing.

Artikel 4

Einde van de verzekering

Daar waar in de Algemene Voorwaarden bij het einde van de verzekering het begrip 'gebeurtenis' staat vermeld, moet u dit lezen als 'aanspraak' of 'omstandigheid'.

In aanvulling op deze bepaling in de Algemene Voorwaarden eindigt de verzekering ook:

- als u deze opzegt als u een wijziging van de premie en/of voorwaarden, zoals genoemd in artikel 11 lid 2 van deze Bijzondere Voorwaarden niet accepteert. De verzekering eindigt dan op de in artikel 11 lid 2 genoemde datum;
- als wij deze schriftelijk opzeggen na ontvangst van een kennisgeving als omschreven in artikel 11 lid 2 van deze Bijzondere Voorwaarden. De verzekering eindigt op de datum die wij in de opzegbrief vermelden, waarbij wij een opzegtermijn hanteren van ten minste 14 dagen;
- zodra uw activiteiten binnen de verzekerde hoedanigheid definitief zijn beëindigd.

Artikel 5

Omvang van de dekking

1. Dekking van een aanspraak

a. Schade van derden

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde in de verzekerde hoedanigheid voor schade van derden.

b. Burenhulp

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid:

- van een verzekerde voor schade van anderen dan verzekerden veroorzaakt tijdens hulpwerkzaamheden die hij zonder tegenprestatie verricht voor een soortgelijk bedrijf als dat van u;
- van een persoon voor schade van anderen dan verzekerden veroorzaakt tijdens hulpwerkzaamheden die deze persoon zonder tegenprestatie verricht in uw bedrijf.

De bovenomschreven dekking geldt als:

- de aanspraak over deze schade voor de eerste maal tegen een verzekerde is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering en
- de schriftelijke melding hiervan door ons is ontvangen tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering en
- de aanspraak of omstandigheid bij het aangaan van deze verzekering bij u of de aansprakelijk gestelde verzekerde niet bekend was.

c. Melding van een omstandigheid

Als een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij ons is aangemeld en door ons is ontvangen, beschouwen wij de aanspraak die daaruit voortvloeit, ongeacht op welk tijdstip, als ontvangen op de datum van ontvangst van de melding van deze omstandigheid.

2. Verzekerd bedrag

- Per aanspraak keren wij maximaal het verzekerd bedrag uit dat wij op het polisblad vermelden.
  - Per verzekeringsjaar keren wij voor alle aanspraken die met een verzekeringsjaar in verband worden gebracht, niet meer uit dan het maximaal verzekerd bedrag per verzekeringsjaar dat wij op het polisblad vermelden.
  - Ongeacht of het verzekerde bedrag voldoende is om bij een gedeekte aanspraak de schade te vergoeden, bieden wij dekking tot maximaal eenmaal het verzekerde bedrag per aanspraak voor alle hieronder genoemde kosten tezamen:
    - de kosten van procedures die met ons goedvinden of op ons verzoek worden gevoerd;
    - de kosten van rechtsbijstand die op ons verzoek wordt verleend;
    - de kosten die met ons goedvinden worden gemaakt voor de vaststelling van aansprakelijkheid en schade;
    - de verschuldigde wettelijke rente over het door de verzekering gedekte gedeelte van de hoofdsom;
    - de bereddingskosten.
- Wel handhaven wij de maximale vergoedingsplicht per verzekeringsjaar. Het op het polisblad vermelde eigen risico is niet van toepassing op de kosten die wij hierboven onder sub 1 t/m 3 noemen.
- Voor het maximum verzekerde bedrag per verzekeringsjaar geldt dat de datum waarop de eerste schriftelijke melding van de aanspraak of omstandigheid door ons is ontvangen, bepalend is voor het verzekeringsjaar waaraan wij die aanspraak of omstandigheid toerekenen.

3. Verzekerd bedrag voor brand- en explosieschade

Per aanspraak voor schade aan zaken als gevolg van brand en/of explosie bieden wij dekking tot maximaal het bedrag dat wij daarvoor op het polisblad vermelden.

De bepalingen in lid 2 blijven van toepassing.

4. Wijziging verzekerd bedrag

Als in een verzekeringsjaar het verzekerd bedrag per verzekeringsjaar wijzigt, vergoeden wij maximaal het bedrag dat berekend is naar rato van de perioden, waarvoor in dat verzekeringsjaar de verschillende verzekerde bedragen van kracht zijn.

Voor aanspraken of omstandigheden die op het tijdstip van een verhoging van het verzekerd bedrag bekend zijn bij u of een aansprakelijk gestelde verzekerde, blijven de verzekerde bedragen per aanspraak en eigen risico's van toepassing zoals die waren voor het tijdstip van de verhoging.

5. Dekking van aanspraken na beëindiging van de verzekering

Als wij, volgens de bepalingen van de Algemene en deze Bijzondere Voorwaarden, van ons recht gebruik maken om de verzekering te beëindigen, kunt u de termijn waarbinnen aanspraken schriftelijk door ons moeten zijn ontvangen, verlengen met 1 jaar na de beëindigingsdatum. De premie voor deze verlenging bedraagt 50 procent van de jaarpremie, die tot dat moment van toepassing was.

Als de verzekering eindigt in verband met de beëindiging van uw activiteiten binnen de verzekerde hoedanigheid, kunt u de termijn waarbinnen aanspraken schriftelijk door ons moeten zijn ontvangen, verlengen met 3 jaar na de beëindigingsdatum. De premie voor deze verlenging bedraagt 75 procent van de jaarpremie, die tot dat moment van toepassing was.

Als u gebruik wilt maken van de in sub a of b genoemde mogelijkheid tot verlenging, dan moet u dat uiterlijk 30 dagen vóór het einde van de verzekering schriftelijk bekend maken.

Voor aanspraken aangemeld binnen de termijn van 1 respectievelijk 3 jaar, als genoemd in sub a en b, geldt dat deze worden toegerekend aan het verzekeringsjaar direct voor de beëindigingsdatum.

6. **Samenloop van verzekeringen**

a. Als blijkt dat de door de verzekering gedekte aansprakelijkheid ook op (een) andere verzekering(en) is gedekt, of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan, bieden wij uitsluitend dekking voor het verschil in verzekerde bedragen. In deze gevallen vergoeden wij uitsluitend de gedekte schade die het bedrag overschrijdt waarop een verzekerde elders aanspraak kan maken.

b. Als de in sub a genoemde andere verzekering(en):

- één of meer aan deze verzekering voorafgaande aansprakelijkheidsverzekering(en) is/zijn en
- als die verzekeringen dezelfde of soortgelijke bepalingen bevat(ten) als in sub a omschreven of
- als de dekking op die andere verzekeringen al dan niet terecht wordt geweigerd,

zullen wij, zonder dat wij afstand doen van het bepaalde onder a, de onder deze verzekering ontvangen aanspra(ak)k(en) onverplicht in behandeling nemen met toepassing van de Algemene Voorwaarden en deze Bijzondere Voorwaarden.

7. **Voorrisico**

Wij bieden dekking voor aanspraken of omstandigheden die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden voor de ingangsdatum van de verzekering behalve als:

- de aanspraak of omstandigheid bij het aangaan van de verzekering bij u of de aansprakelijk gestelde verzekerde bekend was;
- dit voorrisico is uitgesloten of beperkt.

8. **Overgangsregeling**

Voor aanspraken of omstandigheden die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de geldigheidsduur van de verzekering, maar vóór de datum van wijziging in de polisvoorwaarden, zijn voor de verzekerde(n) voor wie de verzekering op het moment van het handelen of nalaten geldt, alleen van toepassing de voorwaarden, verzekerd(e) bedrag(en) en eigen risico(s) die gelden tot die wijzigingsdatum.

Voor de toepassing van deze overgangsregeling verstaan wij onder 'wijziging in de polisvoorwaarden' de overgang naar voorwaarden waarin in afwijking van de voorafgaande voorwaarden bepalend voor de dekking zijn de begrippen 'aanspraak', 'omstandigheid', 'handelen of nalaten' in plaats van 'gebeurtenis'.

Aan het opzettelijk karakter van het wederrechtelijk handelen doet niet af dat de verzekerde of, als hij deel uitmaakt van een groep, één of meer personen die deel uitmaken van die groep zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert/verkeren, dat deze/die niet in staat is/zijn de wil te bepalen.

b. Wij bieden wel dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde als werkgever voor de in sub a genoemde schade als:

- het een handelen of nalaten van een of meer ondergeschikten betreft en
- waarvoor een verzekerde als werkgever geen verwijt te maken valt.

Indien verzekerde een rechtspersoon, een vennootschap onder firma of een commanditaire vennootschap is, verstaan wij onder een verzekerde een bestuurder (in de zin van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek) dan wel en beherend vennoot.

2. **Luchtvaartuigen**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde:

- voor de schade die is veroorzaakt met of door een luchtvaartuig dat een verzekerde in eigendom heeft, bezit, houdt, bestuurt, gebruikt of laat gebruiken;
- als opdrachtgever, voor de schade die is veroorzaakt met of door een luchtvaartuig dat een niet-ondergeschikte gebruikt in het kader van de uitoefening van het bedrijf of het beroep van de verzekerde.

Deze uitsluiting geldt niet voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de schade die hij veroorzaakt als passagier van een luchtvaartuig.

3. **Vaartuigen**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade in verband met het in eigendom hebben, bezitten, houden, gebruiken of laten gebruiken van vaartuigen.

Wij bieden wel dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde:

- a. voor schade toegebracht aan personen met of door vaartuigen;
- b. voor schade toegebracht met of door vaartuigen met een lengte tot maximaal 15 meter die bovendien niet sneller kunnen varen dan 20 kilometer per uur;
- c. voor schade veroorzaakt als passagier van een vaartuig.

4. **Motorrijtuigen**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde:

- voor de schade die is veroorzaakt met of door een motorrijtuig dat een verzekerde in eigendom heeft, bezit, houdt, bestuurt, gebruikt of laat gebruiken,
- als opdrachtgever, voor de schade die is veroorzaakt met of door een motorrijtuig dat een niet-ondergeschikte gebruikt in het kader van de uitoefening van het bedrijf of het beroep van de verzekerde, ongeacht of dat motorrijtuig aan het verkeer deelneemt of dat daarmee werkzaamheden worden verricht.

Deze uitsluiting geldt niet voor:

a. **motorrijtuigen in gebruik bij niet-ondergeschikten**

de aansprakelijkheid van een verzekerde als opdrachtgever, voor de schade die wordt veroorzaakt met of door een motorrijtuig dat een niet-ondergeschikte ten dienste van het bedrijf of beroep van de verzekerde gebruikt en waarvan deze verzekerde geen eigenaar of houder is;

b. **motorrijtuigen in gebruik bij ondergeschikten**

de aansprakelijkheid van een verzekerde als werkgever voor de schade die wordt veroorzaakt met of door een motorrijtuig dat een ondergeschikte ten dienste van het bedrijf of beroep van de verzekerde gebruikt en waarvan:

- een verzekerde als werkgever geen eigenaar of houder is en
- waarover hij niet op grond van huur(koop) en/of leasing beschikt;

c. **aanhangwagens**

de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de schade die wordt veroorzaakt met of door een aanhangwagen, die na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, veilig buiten het verkeer tot stilstand is gekomen;

d. **passagiers**

de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de schade die hij veroorzaakt als passagier van een motorrijtuig;

e. **lading**

de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de schade die wordt veroorzaakt met of door de lading die wordt vervoerd met een motorrijtuig en:

- zich daaraan, daarin of daarop bevindt en
- daar vanaf of daaruit valt of is gevallen, anders dan tijdens laad- en loswerkzaamheden;

Artikel 6

Bereidingskosten

De bereidingskosten vergoeden wij alleen als:

- a. de verzekerde(n) voor de schade, indien deze ontstaan zou zijn bij het uitblijven van de getroffen maatregelen, aansprakelijk is/zijn of aansprakelijk zou(den) zijn voor en
- b. de onder a bedoelde aansprakelijkheid door deze verzekering is gedekt.

Artikel 7

Aanvullende uitsluitingen

Daar waar in de Algemene Voorwaarden bij de algemene uitsluitingen het begrip 'gebeurtenis' staat vermeld, moet u dit lezen als 'aanspraak' of 'omstandigheid'.

Naast de uitsluitingen die in de Algemene Voorwaarden zijn opgenomen, gelden de volgende bepalingen.

1. **Opzet**

- a. Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die is veroorzaakt door en/of voortvloeit uit:
  - zijn opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten;
  - een opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten van één of meer personen die deel uitmaken van een groep, waarvan de verzekerde ook deel uitmaakt, ook als de verzekerde zelf niet zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

- f. **laden/lossen**
de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de schade die wordt veroorzaakt met of door zaken die worden geladen in of op, dan wel gelost uit of van een motorrijtuig.
- De dekking onder e en f geldt niet als de zaak of de lading een gevaarlijke stof is die schade veroorzaakt waarvoor een verzekerde als exploitant aansprakelijk is op grond van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, titel 14 afdeling 1, waarvoor op grond van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen een verplichte verzekeringsdekking geldt.
- De dekking onder a en b geldt niet als een verzekerde als werkgever en/of opdrachtgever aansprakelijk is voor de eigen schade van de ondergeschikte of niet-ondergeschikte die deze schade als bestuurder van een motorrijtuig veroorzaakt.
5. **Opzicht**
1. a. Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de schade aan zaken die is veroorzaakt in de tijd dat een verzekerde of iemand namens hem deze zaken bewoont, gebruikt, in behandeling of in bruikleen heeft, beheert, bewaart, bewerkt, huurt, repareert, vervoert of om welke reden dan ook onder zich heeft, ook als de schade later ontstaat.
  - b. Als bij cliënten of derden werkzaamheden worden uitgevoerd, geldt in geval van schade aan zaken van die cliënten of derden, de uitsluiting onder a alleen voor:
    - die zaken waarop de uit te voeren werkzaamheden zijn of worden verricht;
    - (delen van) zaken die zich in de onmiddellijke nabijheid van de werkzaamheden bevinden en daarbij door de gevolgde werkmethode onvermijdelijk zijn betrokken;
    - zaken of delen daarvan die doelbewust als hulpmiddel voor de uitvoering van die werkzaamheden worden gebruikt, bewerkt of behandeld.
  2. Wij bieden wel dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde:
    - a. als er sprake is van verhaal door een brandverzekeraar volgens de Bedrijfsregeling Brand Regres (2000), van schade aan zaken die een verzekerde op een andere manier dan in huur, pacht, bruikleen of bewaring onder zich had, als en voor zover de brandverzekeraar voor die zaken de schade heeft vergoed;
    - b. voor schade die door een gemonteerd of geplaatst onderdeel is veroorzaakt aan of in de zaak die een verzekerde aan de eigenaar of bezitter heeft teruggeleverd, nadat hij het betreffende onderdeel daaraan, daarin of daarop heeft gemonteerd of geplaatst. Voor het onderdeel zelf blijft de uitsluiting onverminderd van kracht;
    - c. voor schade aan vervoermiddelen, die een verzekerde anders dan in huur of bruikleen onder zich heeft en waarin wordt geladen en/of waaruit wordt gelost, veroorzaakt in de tijd dat deze vervoermiddelen voor laden en lossen aanwezig zijn op of zich bevinden in de onmiddellijke nabijheid van de terreinen van een verzekerde of op de plaats waar een verzekerde werkzaamheden verricht;
    - d. als werkgever voor schade aan zaken die een verzekerde van een ondergeschikte onder zich heeft, met uitzondering van schade aan motorrijtuigen.
6. **(Op-)geleverde zaken**
1. Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor:
    - a. de schade aan zaken, die door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde zijn (op)geleverd;
    - b. de schade en kosten die verband houden met het geheel of gedeeltelijk opnieuw verrichten of alsnog verrichten van uitgevoerde respectievelijk niet uitgevoerde werkzaamheden;
    - c. de schade en kosten die verband houden met het terugroepen, vervangen, verbeteren of herstellen van door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde geleverde zaken, tenzij deze kosten als bereddingskosten zijn aan te merken.

De bepalingen onder a t/m c gelden ongeacht door wie de schade is geleden en door wie de kosten zijn gemaakt.
  2. Als de door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde (op)geleverde zaken schade toebrengen aan andere zaken, die eerder door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde zijn (op)geleverd, gelden de onder sub 1 genoemde uitsluitingen niet voor die andere zaken.
  3. Als door werkzaamheden die door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde zijn uitgevoerd schade wordt toegebracht aan andere zaken die eerder door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde zijn (op)geleverd of die eerder onderwerp zijn geweest van door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde uitgevoerde werkzaamheden, dan gelden de onder sub 1 genoemde uitsluitingen niet voor die andere zaken.
4. De in sub 1 genoemde uitsluitingen gelden wel als de zaken of de verrichte werkzaamheden onderwerp zijn van één en dezelfde overeenkomst.
5. De bepalingen in lid 5 (opzicht) blijven van toepassing.
7. **Aansprakelijkheidsverhogende bedingen**
Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde die voortvloeit uit een boete-, schadevergoedings-, garantie-, vrijwarings- of ander soortgelijk beding, behalve als en voor zover de aansprakelijkheid ook zou hebben bestaan zonder deze bedingen.
8. **Asbest**
Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade in verband met asbest.
9. **Milieuaantasting**
1. Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade aan zaken in verband met een milieu-aantasting behalve als deze schade:
    - is veroorzaakt door zaken die door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde aan derden zijn geleverd anders dan in het kader van door een verzekerde voor die derde verrichte werkzaamheden en
    - verband houdt met een plotselinge en onzekere milieuaantasting die niet het gevolg is van een langzaam (in)werkend proces.
  2. In aanvulling op artikel 5 lid 6 bieden wij, als blijkt dat de door de verzekering gedekte aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade ook op (een) andere dan (een) aansprakelijkheidsverzekering(en) is (zijn) gedekt, of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan, uitsluitend dekking voor het verschil in verzekerde bedragen. In dit geval vergoeden wij uitsluitend de gedekte schade die het bedrag overschrijdt waarop een verzekerde elders aanspraak kan maken.
10. **Chemische of biologische middelen**
Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade aan zaken met of door het gebruik, het bezit of het vervoer van biologische of chemische bestrijdingsmiddelen waaronder begrepen groeistoffen, behalve als dit gebruik, vervoer of bezit uitsluitend plaatsvindt voor uw eigen bedrijf.
11. **Wapens**
Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die wordt veroorzaakt in verband met het bezit en/of het gebruik van wapens, zoals genoemd in de Wet Wapens en Munitie. Deze uitsluiting geldt niet als de verzekerde voor het bezit en/of het gebruik van deze wapens een verlot heeft. De aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt in verband met het bezit en/of het gebruik van vuurwapens tijdens de jacht, is alleen gedekt als op het polisblad staat vermeld dat deze aansprakelijkheid is verzekerde.
12. **Dieren**
Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade, die is ontstaan door, tijdens of verband houdende met:
  - training voor of deelneming aan paardenwedrennen of draverijen;
  - manege-exploitatie.
13. **Sexuele gedragingen**
Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die veroorzaakt is door en/of voortvloeit uit een seksuele of seksueel getinte gedraging van welke aard dan ook.
14. **Overtreding voorschriften**
Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid voor de schade aan personen die het gevolg is van een handelen of nalaten van een verzekerde, als deze weet of redelijkerwijs moet weten:
  - a. dat het handelen of nalaten in strijd is met (een) van overheidswege gegeven voorschrift(en) en/of een convenant op het gebied van arbeidsomstandigheden en
  - b. dat als gevolg van dat handelen of nalaten schade aan personen ontstaat of te verwachten is.

Als de aansprakelijk gestelde verzekerde een vennootschap onder firma of een commanditaire vennootschap is, verstaan wij voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde een behorend vennoot. Als de aansprakelijk gestelde verzekerde een rechtspersoon is, verstaan wij voor de toepassing van deze uitsluiting onder een verzekerde:

  - een lid van de directie of bedrijfsleiding;
  - een functionaris in dienst van de verzekerde, die door een lid van de directie of bedrijfsleiding is belast met bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van de hiervoor genoemde voorschriften.

Artikel 8

Eigen risico

Op het polisblad is vermeld welk(e) eigen risico's van toepassing is (zijn). Bij meerdere eigen risico's voor dezelfde aanspraak passen wij het hoogste eigen risico toe.

Artikel 9

Verplichtingen bij schade

Daar waar in de Algemene Voorwaarden bij de verplichtingen bij schade, het begrip 'gebeurtenis' staat vermeld, moet u dit lezen als 'aanspraak' of 'omstandigheid'.

Artikel 10

Premiebetaling en -vaststelling

Daar waar in de Algemene Voorwaarden bij de premiebetaling, het begrip 'gebeurtenis' staat vermeld, moet u dit lezen als 'aanspraak' of 'omstandigheid'.

1. Jaarlijkse premievaststelling met naverrekening

Als de premiebepalende factoren, met name het jaarloon en de jaarmzet, bij het aangaan van de verzekering niet of niet voldoende bekend zijn, worden zij geschat. De vastgestelde premie geldt als een voorlopige premie voor dat verzekeringsjaar. Na afloop van een verzekeringsjaar moet u de gegevens die voor de berekening van de definitieve premie benodigd zijn binnen 180 dagen aan ons verstrekken. Als u niet aan deze verplichting voldoet, kunnen wij de definitieve premie vaststellen door de voorlopige premie die over het verstreken verzekeringsjaar in rekening is gebracht te verhogen met 50%. De definitieve premie voor dat jaar is tevens de voorlopige premie in het nieuwe verzekeringsjaar.

Als de berekende premie een bijbetaling tot gevolg heeft, dan moet u deze voldoen binnen 30 dagen nadat u deze verschuldigd wordt. Als de berekende premie een terugbetaling van premie tot gevolg heeft, dan betalen wij deze terug waarbij wij rekening houden met de geldende minimumpremie.

2. Driejaarlijkse premievaststelling

Als wij de jaarpremie baseren op premiebepalende factoren maar de premie blijft onder een bepaald niveau, stellen wij de premie telkens vast voor een periode van 3 jaar. U moet ons de gegevens die nodig zijn om de jaarpremie per eerstkomende premievalidatum opnieuw voor 3 jaar vast te stellen, verstrekken binnen 2 maanden nadat wij daar schriftelijk om verzoeken.

Als u niet aan deze verplichting voldoet, kunnen wij de nieuwe jaarpremie vaststellen op 150% van de tot dan geldende jaarpremie. Wij kunnen overgaan tot een jaarlijkse naverrekening als een wijziging in de bedrijfsomvang daartoe aanleiding geeft.

3. Terugbetaling van premie

Bij tussentijdse beëindiging van de verzekering verminderen wij de premie als en voor zover dit billijk is. Wij betalen geen premie terug als er sprake is van opzet van een verzekerde om ons te misleiden.

Artikel 11

Wijziging van het risico

- Als er binnen de verzekerde hoedanigheid wijzigingen optreden zo, dat het verzekerde risico als gevolg hiervan wordt verzwaaard, dan kunnen wij de premie en/of de voorwaarden van deze verzekering wijzigen. U moet ons van deze wijziging(en) direct schriftelijk op de hoogte brengen maar in ieder geval binnen 2 maanden na het intreden van de wijziging(en). Verzekerde kan aan deze verzekering geen enkel recht ontlenen als u deze verplichting niet nakomt en daardoor onze belangen schaadt.
- Wij kunnen na ontvangst van de mededeling van de genoemde wijziging(en):
  - de verzekering beëindigen. Wij hanteren daarbij een opzegtermijn van ten minste 14 dagen;
  - u een schriftelijk voorstel doen met een wijziging van de premie en/of de voorwaarden. U heeft met de wijziging ingestemd behalve als u ons binnen 30 dagen na ontvangst van ons voorstel schriftelijk

bericht dat u niet akkoord gaat. Als u van dit recht gebruik maakt dan eindigt de verzekering op de datum die wij in ons voostel noemen.

Dekking Aansprakelijkheid voor Particulieren

Artikel 12

Aanvullende begripsomschrijvingen

In deze Bijzondere Voorwaarden verstaan wij onder:

1. Gebeurtenis

Een voorval of een reeks van voorvallen die met elkaar verband houden, waardoor schade ontstaat.

2. Kinderen

Eigen en geadopteerde kinderen, pleegkinderen en stiefkinderen.

3. Verzekerde

- Als op het polisblad bij verzekerde hoedanigheid 'particulier meerpersoonshuishouden' staat vermeld:
  - u;
  - uw echtgenoot/echtgenote of geregistreerde partner;
  - de personen die met u in gezinsverband samenwonen;
  - van de personen die onder 1, 2 en 3 staan genoemd:
    - de ongehuwde kinderen die binnen Nederland wonen;
    - de ongehuwde kinderen tot 27 jaar die buiten Nederland, maar binnen Europa wonen;
  - de grootouders, ouders, pleegouders, schoonouders en ongehuwde bloed- en aanverwanten die bij hen inwonen;
  - de logé(s);
  - de oppas van de minderjarige kinderen tijdens het oppassen;
  - het huispersoneel, voor zover hun aansprakelijkheid te maken heeft met werkzaamheden die zij voor een verzekerde uitvoeren.
- Als op het polisblad bij verzekerde hoedanigheid 'particulier eenpersoonshuishouden' staat vermeld:
  - u;
  - uw logé(s);
  - de oppas van uw minderjarige kinderen die bij u op bezoek zijn of bij u logeren, tijdens het oppassen;
  - uw huispersoneel, voor zover hun aansprakelijkheid te maken heeft met werkzaamheden die zij voor een verzekerde uitvoeren.

Artikel 13

Dekkingsgebied

De dekking Aansprakelijkheid voor Particulieren is van kracht over de gehele wereld.

Artikel 14

Einde van de dekking

Naast de bepalingen die in de Algemene Voorwaarden over het einde van de verzekering zijn opgenomen, eindigt deze dekking:

- voor een verzekerde automatisch 30 dagen nadat hij buiten Nederland gaat wonen. Deze bepaling geldt niet voor de ongehuwde kinderen tot 27 jaar die buiten Nederland, maar binnen Europa (gaan) wonen;
- op het moment dat de dekking voor Agrarische Bedrijven wordt beëindigd.

Artikel 15

Hoedanigheid

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde als particulier.

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde die te maken heeft met de uitoefening van een (neven-)bedrijf of (neven-)beroep of met betaalde werkzaamheden.

Deze beperking geldt niet voor:

- het huispersoneel als zij werkzaamheden voor een verzekerde uitvoeren;

2. ongetrouwde kinderen die bij u inwonen of voor studie binnen Nederland uitwonend zijn, als zij werkzaamheden voor andere personen dan de verzekerden verrichten:
    - a. tijdens vakantie of in vrije tijd;
    - b. tijdens een stageperiode die bij een volledig dagonderwijs, voltijdse studierichting of opleiding hoort;
  3. de verzekerden, die niet tegen betaling vrijwilligerswerk verrichten.
- Wij verlenen geen dekking voor:
- aanspraken van de werkgever, zijn rechtverkrigenden of nagelaten betrekkingen;
  - de aansprakelijkheid van kinderen en/of vrijwilligers die gedekt is op (een) andere verzekering(en) of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan.

Artikel 16

Omvang van de dekking

1. **Aansprakelijkheid voor schade aan derden**

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van de verzekerden voor schade aan derden die is veroorzaakt of ontstaan tijdens de duur van de verzekering.

De dekking geldt voor alle verzekerden samen tot maximaal het verzekerde bedrag per gebeurtenis.
2. **Onderlinge aansprakelijkheid**

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van de verzekerden tegenover elkaar voor de door deze andere verzekerde(n) geleden schade aan personen. In dat geval is ook gedekt de aansprakelijkheid voor schade aan zaken van deze andere verzekerde(n), maar alleen als deze schade rechtstreeks en onmiddellijk voortvloeit uit schade aan personen. Geen dekking wordt verleend als de eisende partij een ander is dan een rechtstreeks bij de gebeurtenis betrokken natuurlijk persoon of de nabestaanden van die natuurlijke persoon.

Voor de aansprakelijkheid van de verzekerden tegenover hun huispersoneel dat een ongeval is overkomen tijdens de uitvoering van hun taak als huispersoneel, bieden wij ook dekking voor de schade die aan hun zaken is toegebracht.
3. **Vriendendienst**

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van de verzekerden voor schade die andere personen dan de verzekerden lijden als de verzekerde:

  - belangeloos een vriendendienst verricht en
  - hij aansprakelijk zou zijn als er geen sprake was van een vriendendienst en
  - de schade niet is ontstaan door eigen schuld van de benadeelde.

De vergoeding bedraagt maximaal € 12.500,- per gebeurtenis.

Als er een eigen risico van toepassing is brengen wij dat niet op de deze vergoeding in mindering.

Wij verlenen geen dekking als de eisende partij een ander is dan een natuurlijk persoon die rechtstreeks bij de gebeurtenis betrokken is of de nagelaten betrekkingen van deze natuurlijke persoon.
4. **Passagiersrisico**

In afwijking van het bepaalde in lid 3, 4 en 5 van artikel 17 bieden wij dekking voor de aansprakelijkheid voor schade die een verzekerde veroorzaakt als hij passagier is van een motorrijtuig, vaartuig of luchtvaartuig.

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van die verzekerde die gedekt is op (een) andere verzekering(en) of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan.
5. **Borgstelling**
  - a. De verzekerde heeft per gedekte gebeurtenis recht op de verstrekking van een waarborgsom tot maximaal 10% van het verzekerde bedrag. Deze waarborgsom verstrekken wij wanneer een bevoegde overheid een borgstelling van een verzekerde verlangt om de rechten van benadeelden te garanderen.
  - b. Als de verzekerde de verstrekking van de waarborgsom accepteert, machtigt hij ons onherroepelijk daarover te beschikken, zodra deze wordt vrijgegeven. Hij aanvaardt ook de verplichting om alle medewerking te verlenen om volledige terugbetaling te verkrijgen.
  - c. De verzekerde moet het bedrag van de waarborgsom zo spoedig mogelijk terug betalen, maar in ieder geval binnen 12 maanden nadat de waarborgsom is verstrekt.
6. **Onroerende zaken**
  - a. **Eigen woning**

Wij bieden dekking voor schade die is veroorzaakt door onroerende zaken waarvoor verzekerde aansprakelijk is als bezitter van:

    1. de woning die hij bewoont (waaronder wij ook verstaan een woonboot) met de bebouwingen die daarbij horen.

Deze dekking geldt ook als hij een deel van het gebouw verhuurt;

2. een woning, met de bebouwingen die daarbij horen, die hij niet meer bewoont of nog niet bewoont. Deze dekking geldt voor een periode van maximaal 12 maanden na het verlaten of het in bezit krijgen van de woning;
  3. een tweede woning, recreatiewoning, huisje op een volkstuin-complex of stacaravan binnen Europa. Deze dekking geldt niet als de hiervoor genoemde objecten alleen bestemd zijn voor verhuur aan derden.
- b. **Huurwoning**

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die door brand is veroorzaakt aan het gebouw dat hij als huurder bewoont. De vergoeding van de schade bedraagt maximaal € 125.000,- per gebeurtenis.

De uitsluitingen in lid 2.a van artikel 17 en de beperking in lid 7 van dit artikel zijn in dit geval niet van toepassing.
  - c. **Vakantieverblijf**

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die is veroorzaakt aan het verblijf dat hij voor vakantiedoelende huurt en aan de inboedel die daarbij hoort door:

    - brand;
    - water, dat als gevolg van een onvoorziene gebeurtenis uit leidingen, installaties en toestellen stroomt.

De uitsluitingen in lid 2.a van artikel 17 en de beperking in lid 7 van dit artikel zijn in dit geval niet van toepassing.
  - d. **Antenne**

Wij bieden dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die is veroorzaakt door een antenne, die gemonteerd is op of aan de woning die door hem wordt bewoond. Ook schade aan de woning en/of de bebouwingen die daarbij behoren, valt onder deze dekking als de verzekerde voor die schade als huurder aansprakelijk is.

De uitsluitingen in lid 2.a van artikel 17 en de beperking in lid 7 van dit artikel zijn in dit geval niet van toepassing.

Andere gevallen van aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt door onroerende zaken zijn niet gedekt.

Ook de aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt door overige onroerende zaken die in aanbouw of exploitatie zijn, is van de dekking uitgesloten, behalve als het een woning in aanbouw betreft in Nederland die voor eigen bewoning bestemd is.
7. **Schade aan zaken die verzekerde onder zich heeft**

Voor andere gevallen dan die wij in lid 2 van artikel 17 noemen, bieden wij dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor de schade die is ontstaan aan zaken die hij onder zich heeft. De vergoeding bedraagt maximaal 2,5% van het verzekerde bedrag, met een maximum van € 12.500,- per gebeurtenis.

Artikel 17

Aanvullende uitsluitingen

Naast de uitsluitingen die in de Algemene Voorwaarden zijn opgenomen, gelden de volgende bepalingen.

1. **Opzet en seksuele gedragingen**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade:

  - a. die is veroorzaakt door en/of voortvloeit uit:
    1. zijn opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten;
    2. het opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten van één of meer personen die deel uitmaken van een groep, waarvan de verzekerde ook deel uitmaakt, ook als de verzekerde zelf niet zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

Aan het opzettelijk karakter van het wederrechtelijk handelen doet niet af dat de verzekerde of, als hij deel uitmaakt van een groep, één of meer personen die deel uitmaken van die groep zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert/verkeren, dat deze/die niet in staat is/zijn de wil te bepalen.
  - b. die is veroorzaakt door en/of voortvloeit uit:
    1. zijn seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook;
    2. zijn seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook van één of meer personen die deel uitmaken van een groep waarvan ook de verzekerde deel uitmaakt, ook wanneer niet de verzekerde zelf zich zodanig heeft gedragen.

2. **Opzicht**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade:

- a. aan zaken die een verzekerde of iemand namens hem onder zich heeft:
  1. uit hoofde van een huur-, huurkoop-, lease-, pacht-, erfpacht- of pandovereenkomst of vruchtgebruik (waaronder het recht van gebruik en bewoning);
  2. uit hoofde van een (neven)bedrijf, (neven)beroep of het verrichten van betaalde werkzaamheden;
- b. aan zaken die een verzekerde onrechtmatig onder zich heeft;
- c. aan motorrijtuigen, (sta)caravans, vouwwagens, aanhangwagens, motor- en zeilvaartuigen (waaronder zeilplanken) en luchtvaartuigen die een verzekerde of iemand namens hem onder zich heeft;
- d. die bestaat uit of het gevolg is van verlies, diefstal of vermissing van geld, geldswaardige papieren, bank-, giro-, of betaalpassen of creditcards, die een verzekerde of iemand namens hem onder zich heeft.

Wij beroepen ons niet op de hierboven genoemde uitsluitingen en beperkingen als een verzekerde die jonger is dan 14 jaar de schade veroorzaakt, behalve als een verzekerde van 14 jaar of ouder de zaak eveneens onder zich heeft.

3. **Motorrijtuigen**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt met of door een motorrijtuig.

Deze uitsluiting geldt niet voor:

- a. de aansprakelijkheid van de verzekerden die zijn genoemd in lid 2.a.1, 2 en 3 en lid 2.b.1 van de Aanvullende Begrips-omschrijvingen in deze dekking, voor schade die door huispersoneel met of door een motorrijtuig is veroorzaakt. Geen van de andere verzekerden dan het huispersoneel mag van dat motorrijtuig houder of bezitter zijn. Wij verlenen deze dekking niet voor de aansprakelijkheid van verzekerden die gedekt is op (een) andere verzekering(en) of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan;
- b. de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade met of door:
  - maaimachines, kinderspeelgoed en soortgelijke gebruiksvoorwerpen die motorisch worden aangedreven. De snelheid die deze zaken kunnen halen mag niet meer zijn dan 10 km per uur;
  - modelauto's die op afstand bediend worden.

Wij verlenen de dekking niet voor de aansprakelijkheid van die verzekerde die gedekt is op (een) andere verzekering(en) of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan;

- c. de aansprakelijkheid van een verzekerde die jonger is dan 18 jaar, als hij schade veroorzaakt met een motorrijtuig tijdens joyriding met geweldpleging. In afwijking van het bepaalde in lid 2.b en c van artikel 17 bieden wij dan ook dekking voor de schade aan het motorrijtuig waarmee de joyriding wordt gepleegd. Wij vergoeden deze schade tot 2% van het verzekerde bedrag met een maximum van € 10.000,-. Als er sprake is van joyriding zonder geweldpleging door een verzekerde die jonger is dan 18 jaar, is deze dekking ook van toepassing.

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid:

- in geval van diefstal of verduistering van het motorrijtuig;
- als de aansprakelijkheid van die verzekerde gedekt is op (een) andere verzekering(en) of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan.

4. **Luchtvaartuigen**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die is veroorzaakt met of door een:

- luchtvaartuig;
- model-, zeil- of doelvliegtuig;
- valschermzweeftoestel;
- kabelvlieger;
- luchtschip;
- modelraket;
- ballon met een diameter van meer dan 1 meter in geheel gevulde toestand.

Wij bieden wel dekking voor de aansprakelijkheid voor schade die een verzekerde veroorzaakt met of door modelvliegtuigen die op afstand bediend worden en waarvan het gewicht maximaal 20 kg bedraagt, maar niet als de aansprakelijkheid van die verzekerde gedekt is op (een) andere verzekering(en) of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan.

5. **Vaartuigen**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die is veroorzaakt met of door:

- een vaartuig met een lengte van 15 meter of meer;

- motorboot met een lengte van minder dan 15 meter die een snelheid van meer dan 20 km per uur kan bereiken.

Deze uitsluiting geldt niet voor de aansprakelijkheid:

- a. van een verzekerde die jonger is dan 18 jaar, als hij schade veroorzaakt met een vaartuig tijdens joyvaren met geweldpleging. In afwijking van het bepaalde in lid 2.b en c van artikel 17 bieden wij dan ook dekking voor de schade aan het vaartuig waarmee het joyvaren wordt gepleegd. Wij vergoeden deze schade tot 2% van het verzekerde bedrag met een maximum van € 10.000,-. Als er sprake is van joyvaren zonder geweldpleging door een verzekerde die jonger is dan 18 jaar, is deze dekking ook van toepassing.
- b. van u of van één van de inwonende verzekerden als bezitter van de woonboot die u/hij bewoont, als de woonboot is afgemeerd bij zijn vaste ligplaats. De dekking geldt ook wanneer een deel van de woonboot wordt verhuurd.

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid:

- in geval van diefstal of verduistering van het vaartuig;
- als de aansprakelijkheid van die verzekerde(n) gedekt is op (een) andere verzekering(en) of daarop gedekt zou zijn wanneer deze verzekering niet zou hebben bestaan.

6. **Wapens**

Wij verlenen geen dekking voor de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die wordt veroorzaakt in verband met het bezit en/of het gebruik van wapens zoals genoemd in de Wet Wapens en Munitie. Deze uitsluiting geldt niet als de verzekerde voor het bezit en/of het gebruik van deze wapens een verlof heeft. De aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt in verband met het bezit en/of het gebruik van vuurwapens tijdens de jacht, is alleen gedekt als op het polisblad staat vermeld dat deze aansprakelijkheid is verzekerd.

Artikel 18

Premievaststelling

1. De premie bepalen wij onder meer aan de hand van:
  - a. de dekking voor een één- of meerpersoonshuishouden;
  - b. de gekozen dekkingen;
  - c. de verzekerde bedragen;
  - d. het gekozen eigen risico;
  - e. de contractstermijn.
2. Wanneer de gezinssamenstelling zodanig wijzigt dat deze niet meer overeenstemt met de gekozen dekking voor een éénpersoonshuishouden of een meerpersoonshuiden, moet u ons hiervan binnen 30 dagen na die wijziging op de hoogte stellen. Als er voor de gewijzigde omstandigheden een andere premie van toepassing is, herzien wij de premie.
3. Als wij een onjuistheid vaststellen in de gegevens die onder 1.a staan omschreven, kunnen wij de premie en de voorwaarden herzien. Wij zullen u dan van de herziening op de hoogte brengen. Deze herziening kan met terugwerkende kracht plaatsvinden.

Artikel 19

Terugbetaling van premie

Bij tussentijdse beëindiging van de verzekering verminderen wij de premie als en voor zover dit billijk is. Wij betalen geen premie terug als er sprake is van opzet van de verzekerden om ons te misleiden.

Artikel 20

Sterdekking

Als op het polisblad staat vermeld dat de Sterdekking is meeverzekerd, gelden naast de dekking die in artikel 16 staat omschreven de volgende bepalingen.

1. Wij bieden, ook als bij een verzekerde de wettelijke vergoedingsplicht ontbreekt, dekking voor de schade die is toegebracht aan een ander dan een verzekerde door:
  - a. **een kind dat jonger is dan 14 jaar** in de tijd dat die ander met het toezicht op het kind is belast. Deze dekking geldt niet bij beroepsmatig of bedrijfsmatig toezicht;
  - b. **een kind dat jonger is dan 6 jaar** als die ander het kind in zijn directe omgeving haalt of toelaat;

- c. **een huisdier van een verzekerde**
in de periode dat die ander met het toezicht is belast. Deze dekking geldt niet bij beroepsmatig of bedrijfsmatig toezicht.
De dekkingen die in sub a en b staan omschreven, gelden niet als de verzekering is afgesloten voor een eenpersoonshuishouden.
2. Wanneer de verzekerde bezitter is van een tweede woning, die alleen bestemd is om aan derden te verhuren, is de aansprakelijkheid hiervoor meeverzekerd. Het adres van het gebouw moet bij aan ons zijn opgegeven. Er geldt voor de aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt door waterschade een eigen risico van € 125,- per gebeurtenis.
3. De uitsluitingen die in de Algemene Voorwaarden en in de Bijzondere Voorwaarden zijn opgenomen gelden ook voor de Sterdekking. Als norm voor de schaderegeling wordt het Nederlands recht gehanteerd. Bij toekenning van schadevergoeding brengen wij alle aanspraken op uitkering die de benadeelde uit andere hoofde heeft in mindering. Wij verlenen geen schadevergoeding als de vorderende partij een ander is dan een rechtstreeks bij de gebeurtenis betrokken benadeelde natuurlijke persoon of zijn/haar nagelaten betrekkingen.

Dekking Opzettelicten

Behoort bij de dekking Aansprakelijkheid voor Particulieren

Artikel 21

Dekkingsgebied

In afwijking van het gestelde in artikel 13 geldt deze dekking alleen voor opzettelicten die binnen Nederland plaatsvinden.

Artikel 22

Omvang van de dekking

1. Wij bieden dekking voor de schade aan personen die een verzekerde of zijn nagelaten betrekkingen lijdt/lijden als deze schade wordt veroorzaakt door een opzettelijk tegen de verzekerde gericht wederrechtelijk handelen of nalaten van een andere persoon dan een verzekerde.
2. Wij vergoeden maximaal € 50.000,- per gebeurtenis per verzekerde met een maximum van € 250.000,- per gebeurtenis voor alle verzekerden samen.
Daarvoor moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. voor (een deel van) de schade bestaat recht op uitkering uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven;
  - b. de gebeurtenis waarbij de schade is veroorzaakt of ontstaan, moet tijdens de duur van deze verzekering hebben plaatsgevonden.

Artikel 23

Aanvullende uitsluitingen

Naast de uitsluitingen die in de Algemene Voorwaarden zijn opgenomen, verlenen wij geen schadevergoeding als de vorderende partij een ander is dan een benadeeld natuurlijk persoon die rechtstreeks bij de gebeurtenis betrokken is of zijn nagelaten betrekkingen.

Artikel 24

Aanvullende verplichtingen in geval van schade

Naast de verplichtingen die in de Algemene Voorwaarden zijn opgenomen moet de verzekerde:

1. ons direct in kennis stellen van de uitkering van het Schadefonds Geweldsmisdrijven;
2. zijn recht op verhaal op de veroorzaker van de schade aan ons overdragen tot aan het door ons uitgekeerde bedrag. Wij zullen van het recht op verhaal geen gebruik maken ten nadele van de verzekerde.

Wanneer de verzekerde één van de verplichtingen die in dit artikel staan vermeld niet nakomt, heeft hij geen recht op schadevergoeding als hij daardoor onze belangen schaadt.

Artikel 25

Vaststelling van de schade

De schade wordt vastgesteld naar Nederlands burgerlijk recht. Wij kunnen dezelfde verweren aanvoeren als de aansprakelijke derde wanneer deze derde tot vergoeding van de schade zou zijn aangesproken.

Artikel 26

Vergoeding van de schade

1. Wij vergoeden het gedeelte van de werkelijke schade dat hoger is dan de uitkering van het Schadefonds Geweldsmisdrijven, maar tot ten hoogste de in artikel 22 genoemde maximumbedragen.
2. Deze vergoeding keren wij pas uit nadat het Schadefonds Geweldsmisdrijven een uitkering aan verzekerde heeft gedaan.
3. Alleen als aannemelijk is dat het Schadefonds Geweldsmisdrijven een uitkering verstrekt en de werkelijke schade meer bedraagt dan de uitkering die van het Schadefonds Geweldsmisdrijven te verwachten is, betalen wij een voorschot.

Dekking Verhaalsbijstand voor Particulieren

(behoort bij de dekking Aansprakelijkheid voor Particulieren)

Artikel 27

Aanvullende begripsomschrijvingen

1. **Gebeurtenis**
In afwijking van de omschrijving in de Algemene Begripsomschrijvingen verstaan wij onder gebeurtenis een onzeker voorval of een reeks van onzekere voorvallen die met elkaar verband houden, waardoor schade ontstaat en die moet worden beschouwd als de oorzaak van het geschil. De gebeurtenis moet plaatsvinden tijdens de geldigheidsduur van de verzekering.
Een gebeurtenis waarvan de verzekerde niet op de hoogte was en ook niet op de hoogte behoefde te zijn, kan niet worden aangemerkt als oorzaak van het geschil. Bij twijfel moet de verzekerde dit aantonen.
2. **Externe kosten**
De kosten die de schaderegelaar buiten de interne kosten maakt voor de behandeling van de zaak.
3. **Interne kosten**
De kosten van de deskundigen die bij de schaderegelaar in loondienst zijn.
4. **Rechtens bevoegde deskundige**
Een deskundige die in een gerechtelijke of administratieve procedure verhaalsbijstand mag verlenen.
5. **Schade**
  - a. **Schade aan personen**
Letsel of aantasting van de gezondheid van de verzekerden, al dan niet met de dood tot gevolg, inclusief de schade die daaruit voortvloeit.
  - b. **Schade aan zaken**
Beschadiging, vernietiging of verloren gaan van roerende en/of onroerende zaken van een verzekerde, inclusief de schade die daaruit voortvloeit.
In afwijking van het bepaalde in de Algemene Begripsomschrijvingen verstaan wij onder schade aan zaken niet de schade die is veroorzaakt aan motorrijtuigen, luchtvaartuigen en pleziervaartuigen en de gevolgschade die daaruit is ontstaan.
6. **Verhaalsbijstand**
Het behartigen van de juridische belangen van de verzekerde bij het verhalen van de door hem geleden schade op degene die daarvoor naar burgerlijk recht aansprakelijk is.

Artikel 28

Dekkingsgebied

In afwijking van het bepaalde in artikel 13 is de dekking voor de verhaalsbijstand alleen van kracht in Europa en de landen die grenzen aan de Middellandse Zee.

Artikel 29

Omvang van de dekking

Als de verzekerde als particulier betrokken raakt in een geschil kan hij aanspraak maken op het verlenen van verhaalsbijstand. De verzekerde kan geen aanspraak maken op het verlenen van verhaalsbijstand als:

- het geschil te maken heeft met:
  - de uitoefening van een (neven)beroep of een (neven)bedrijf;
  - inkomsten die hij niet uit regelmatige loondienst ontvangt;
- de gebeurtenis en de behoefte aan verhaalsbijstand die daar het gevolg van is, heeft plaatsgevonden vóór de looptijd van de verzekering;
- de behoefte aan verhaalsbijstand bij de aanvang van de verzekering redelijkerwijs was te voorzien.

Artikel 30

Verlening van de verhaalsbijstand en de beperkingen

- De schaderegelaar verleent de verhaalsbijstand. Hij garandeert daarvoor de inzet van de deskundigen die bij hem in loondienst zijn. Hij pleegt over de wijze van de behandeling van de zaak overleg met de verzekerde. Hij informeert de verzekerde over de haalbaarheid van het gewenste resultaat.
- De schaderegelaar vergoedt de kosten die zijn vermeld in artikel 31.
- De schaderegelaar hoeft geen verhaalsbijstand te verlenen als naast de verzekerde ook andere belanghebbenden actie (willen) voeren. Als de schaderegelaar geen verhaalsbijstand verleent, vergoedt hij aan de verzekerde naar verhouding de kosten van verhaalsbijstand die alle belanghebbenden samen maken.
- De schaderegelaar verleent geen verhaalsbijstand of staakt de verhaalsbijstand als er geen redelijke kans (meer) is om het gewenste resultaat in een zaak te bereiken.
- De schaderegelaar verleent geen (verdere) bijstand als het belang van de zaak niet groot genoeg is om (nog) kosten voor verhaalsbijstand te maken. De schaderegelaar betaalt dan aan de verzekerde een bedrag dat gelijk is aan het belang van de zaak.
- Als de schaderegelaar de behandeling niet zelf kan voortzetten omdat hij niet zelf een gerechtelijke procedure mag voeren, draagt hij de behandeling over aan een advocaat of rechtens bevoegde deskundige die:
  - als de zaak in Nederland dient, in Nederland is ingeschreven of kantoor houdt;
  - als de zaak in het buitenland dient, bij het buitenlandse gerecht is ingeschreven.
- Alleen de schaderegelaar mag - na overleg met de verzekerde - opdrachten geven aan advocaten, rechtens bevoegde deskundigen en andere deskundigen die niet bij de schaderegelaar in loondienst zijn. De schaderegelaar geeft de opdrachten altijd uit naam van de verzekerde. De verzekerde machtigt de schaderegelaar hiervoor onherroepelijk.
- Als de schaderegelaar een opdracht aan een advocaat of een rechtens bevoegde deskundige geeft in verband met een gerechtelijke of administratieve procedure, heeft de verzekerde zelf de mogelijkheid deze advocaat of deze deskundige te kiezen. In alle andere gevallen maakt de schaderegelaar de keuze.
- De schaderegelaar of wij is/zijn niet aansprakelijk voor nadelige gevolgen voor de verzekerde, die voortvloeien uit of verband houden met de manier van behandelen van de zaak door een deskundige die niet bij de schaderegelaar in loondienst is.

Artikel 31

Kosten van de verhaalsbijstand

- Voor vergoeding komen in aanmerking:
  - de interne kosten;
  - de volgende externe kosten:
    - de in het algemeen gebruikelijke honoraria en kosten van de deskundigen die door de schaderegelaar zijn ingeschakeld en niet bij de schaderegelaar in loondienst zijn;
    - de kosten van getuigen, als een rechter deze kosten toewijst;
    - de proceskosten, waaronder begrepen de buitengerechtelijke kosten, die voor rekening van de verzekerde blijven of waarvoor hij in een onherroepelijk vonnis is veroordeeld;
    - de noodzakelijke reis- en verblijfskosten die de verzekerde in overleg met de schaderegelaar maakt, als een buitenlandse rechter zijn persoonlijke aanwezigheid eist of als de ingeschakelde advocaat die aanwezigheid dringend wenst;
    - de kosten die verbonden zijn aan de tenuitvoerlegging van een vonnis.
- De volgende kosten komen niet voor vergoeding in aanmerking:
  - de in lid 1.b bedoelde kosten die boven het overeengekomen kostenmaximum per aanspraak op verhaalsbijstand uitkomen;
  - de kosten die lager zijn dan het eigen risico;
  - de kosten die:
    - op grond van een contractuele bepaling verhaald kunnen worden;
    - op grond van een wettelijke bepaling verhaald kunnen worden, zoals de proceskosten, reis- en verblijfskosten, schade die door tijdverzuim wordt geleden en vergoeding van de kosten van de advocaat;
    - verrekend kunnen worden (bijvoorbeeld bij BTW-afdracht);
    - door anderen vergoed kunnen worden (met uitzondering van aanspraken op grond van de Wet op Rechtsbijstand).Deze kosten worden als voorschot verstrekt.

Artikel 32

Uitsluitingen

De schaderegelaar verleent geen (verdere) verhaalsbijstand:

- als er sprake is van een uitsluiting die staat vermeld in het artikel Uitsluitingen in de Algemene Voorwaarden, met uitzondering van de uitsluitingen die daarin staat vermeld in lid 2;
- als de behoefte aan verhaalsbijstand een gevolg is van natuurrampen;
- als de behoefte aan verhaalsbijstand het beoogde of zekere gevolg is van het handelen of nalaten van de verzekerde. Hieronder verstaan wij ook het handelen of nalaten als omschreven in het artikel Aanvullende uitsluitingen in de dekking Aansprakelijkheid voor particulieren;
- als de verzekerde het ontstaan van de behoefte aan verhaalsbijstand wilens en wetens heeft geaccepteerd om enig voordeel te behouden of te behalen;
- in een geschil over de onderhavige verzekering. De schaderegelaar vergoedt echter alsnog de redelijk gemaakte kosten van verhaalsbijstand als de verzekerde in een onherroepelijk vonnis gelijk krijgt;
- in geschillen over het instaan voor of overnemen van vorderingen van anderen door cessie, schuldvernieuwing, subrogatie of borgtocht.

Artikel 33

Eigen risico en franchise

- Franchise**
De verzekerde kan alleen aanspraak maken op verhaalsbijstand als het belang van de zaak minimaal € 225,- bedraagt.
- Eigen risico**
Per aanspraak op verhaalsbijstand geldt een eigen risico van € 110,- over de advocaatkosten.
- Deelname aan het verkeer**
De bepalingen in lid 1 en 2 gelden niet voor verhaal van schade die bij deelname aan het verkeer is ontstaan.

Artikel 34

Wachttijd

1. De schaderegelaar verleent geen verhaalsbijstand als de aanspraak voortvloeit uit of verband houdt met een gebeurtenis, die zich heeft voorgedaan binnen 3 maanden na de ingangsdatum van de verzekering.
2. Op het bepaalde in lid 1 doet de schaderegelaar geen beroep:
  - a. als deze verzekering direct aansluit op een soortgelijke verzekering en de verzekerde bij het voortbestaan van die verzekering dezelfde aanspraak op verhaalsbijstand had kunnen maken;
  - b. als de verzekerde het ontstaan van de gebeurtenis niet kon voorzien bij het sluiten van de verzekering. Op verzoek van de schaderegelaar moet de verzekerde dit aantonen.

Artikel 35

Aanvullende verplichtingen

Naast de verplichtingen die in de Algemene Voorwaarden zijn opgenomen gelden de volgende bepalingen.

1. **Het melden van de schade**

Als de verzekerde een beroep op deze verhaalsbijstanddekking doet, moet hij zijn verzoek zo spoedig mogelijk na het ontstaan van de gebeurtenis bij de schaderegelaar melden.

Als de verzekerde zijn verzoek later dan 12 maanden na het ontstaan van de gebeurtenis aanmeldt, hoeft de schaderegelaar geen verhaalsbijstand meer te verlenen.
2. **Het verstrekken van informatie**

De verzekerde die een beroep op de dekking voor verhaalsbijstand doet moet zo spoedig mogelijk alle originele bewijsstukken, gegevens en documenten die op de zaak betrekking hebben aan de schaderegelaar verstrekken.
3. **Het verlenen van medewerking**

De verzekerde die een beroep op de dekking voor verhaalsbijstand doet moet:

  - a. alle medewerking verlenen die de schaderegelaar en/of de deskundigen die door de schaderegelaar zijn ingeschakeld, vragen;
  - b. de schaderegelaar machtigen de stukken die een deskundige over zijn zaak in bezit heeft te bekijken;
  - c. als de schaderegelaar dat nodig vindt, zich civiele partij stellen in een strafzaak en zijn volledige medewerking verlenen aan het verhalen van de gemaakte kosten van verhaalsbijstand op derden;
  - d. alles nalaten wat de belangen van de schaderegelaar kan schaden.
4. **Sanctie bij het niet nakomen van verplichtingen**

Als de verzekerde niet aan de verplichtingen die in de Algemene Voorwaarden of in de Bijzondere Voorwaarden staan opgenomen voldoet, of de zaak zo laat bij de schaderegelaar aanmeldt dat deze alleen met meer inspanning en/of meer kosten verhaalsbijstand zou kunnen verlenen, hoeft de schaderegelaar geen (verdere) verhaalsbijstand te verlenen.
5. **Terugbetaling voorschotten**

Als verzekerde het bedrag van de kosten die de schaderegelaar heeft voorgeschoten ontvangt, moet hij dat aan de schaderegelaar terugbetalen. Daaronder vallen ook de proceskosten die bij een onherroepelijk vonnis zijn toegewezen.

Artikel 36

De bevoegde rechter en het toepasselijke recht

Alleen als de rechter van een van de daarbinnen gelegen landen bevoegd is en het recht van een van die landen van toepassing is, verleent de schaderegelaar verhaalsbijstand binnen het dekkingsgebied.

Artikel 37

Belangenconflicten

1. Er is sprake van een belangenconflict, als beide partijen in een geschil aanspraak hebben op verhaalsbijstand door de schaderegelaar.

2. Als er een geschil is tussen u en een van de andere verzekerden op de zelfde polis, verleent de schaderegelaar alleen aan u verhaalsbijstand.
3. Als er een geschil is tussen twee andere verzekerden op de zelfde polis, verleent de schaderegelaar alleen verhaalsbijstand aan de verzekerde die door u is aangewezen.
4. Als er een geschil is tussen twee verzekerden op twee verschillende polissen kunnen beide verzekerden verlangen dat een advocaat of rechtens bevoegde deskundige naar eigen keuze hen bijstand verleent. De kosten van deze advocaten of deskundigen komen voor rekening van de schaderegelaar.

Artikel 38

Geschillenregeling

1. Als de verzekerde het oneens blijft met het standpunt van de schaderegelaar over de haalbaarheid of de wijze van behandeling van een zaak, kan de verzekerde de schaderegelaar verzoeken dit verschil van mening voor te leggen aan een Nederlandse advocaat naar zijn keuze.
2. De schaderegelaar legt dan het verschil van mening en alle stukken die van belang zijn voor aan de aangewezen advocaat. Hij verzoekt de advocaat hem zijn oordeel te geven. Als de advocaat daarom vraagt, legt de verzekerde ook nog eens zijn standpunt over het verschil van mening uit. Het oordeel van de advocaat is bindend voor de schaderegelaar. De kosten van de advocaat zijn voor rekening van de schaderegelaar.
3. Als verzekerde zich niet met het oordeel van de advocaat kan verenigen, kan hij de behandeling van de zaak voor eigen rekening en eigen risico voortzetten. Als verzekerde geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld, betaalt de schaderegelaar tot ten hoogste het verzekerde kostenmaximum alsnog de redelijk gemaakte kosten van verhaalsbijstand.
4. Het recht om een verschil van mening over de uitleg of toepassing van de polisvoorwaarden aan een rechter voor te leggen, vervalt 12 maanden, nadat de schaderegelaar haar standpunt schriftelijk bekend heeft gemaakt.

Artikel 39

Positie van de tussenpersoon

1. De verzekerden machtigen de adviseur die op het polisblad vermeld staat alle mededelingen en betalingen voor hen in ontvangst te nemen, behalve als hierover andere afspraken zijn of worden gemaakt.
2. De correspondentie over de behandeling van de zaak voert de schaderegelaar met de tussenpersoon, behalve als hierover andere afspraken zijn of worden gemaakt.

Artikel 40

Privacy

De schaderegelaar en haar medewerk(st)ers zijn verplicht tot het geheimhouden van de gegevens, die de verzekerde verstrekt, voor zover de wet dit toelaat.